

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทย เกษตรกรรมถือว่าเป็นอาชีพหลักที่สำคัญ ผลผลิตทางการเกษตรเป็นรายได้หลักของประเทศ มีผลกระทบต่อสถานะเศรษฐกิจและสังคมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา หรือผู้ขาดโอกาสทางการศึกษา ไม่ได้รับการศึกษาที่พอเพียง มีความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยที่รัฐบาลกำหนด มีผลก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น การอพยพแรงงาน แรงงานขาดฝีมือ อีกทั้งยังมีปัญหาปากท้องของตัวเองเกษตรกรเอง ทำให้ผลผลิตและคุณภาพชีวิตของเกษตรกรไทยจำนวนมากอยู่ในสภาพค่อนข้างต่ำ เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ

การศึกษานอกระบบโรงเรียน ก็เป็นการให้การศึกษาสำหรับคนในชนบทเพื่อยกระดับคุณภาพของคนชนบทให้มีความทัดเทียมกับคนในเมือง จึงเป็นทางเลือกใหม่ในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาเกษตร การศึกษานอกระบบในที่นี้ หมายถึง การฝึกอบรม การประชุมสัมมนา การเผยแพร่ความรู้ด้านสื่อมวลชน และการพัฒนาส่งเสริมในรูปแบบต่าง ๆ เพราะทุกคนที่อยู่ในสังคมจำเป็นต้องปรับตัว และพัฒนาตนเองเพื่อให้ทันยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการฝึกอบรมวิชาชีพด้านการเกษตร จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนา และส่งเสริมสมรรถภาพของเกษตรกรให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกษตรกรเกิดการค้นพบข้อบกพร่องและปัญหาของตนเอง จะได้แก้ไขให้ตรงจุดกับสาเหตุ อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ในการที่จะหาแนวทางในการจัดทำหลักสูตร เนื้อหาสาระในการสอนวิชาชีพด้านการเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สภาพภูมิประเทศ และกำลังทุนของชุมชนนั้น ๆ

อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง มีทั้งสิ้น 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลทุ่งงาม ตำบลเสริมซ้าย ตำบลเสริมกลาง ตำบลเสริมขวา ประชากรในอำเภอส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก พืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ข้าว อ้อย กระทบ ถั่ว นอกจากนี้ยังมีการทำสวนผลไม้ได้แก่ มะพร้าว มะขามหวาน ลำไย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกร อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกร อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรกับความต้องการในการฝึกอบรมของเกษตรกร และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการฝึกอบรม โดยสามารถนำความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกร อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการฝึกอบรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาเรื่องนี้สามารถนำข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยไปวางแผนในการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพการเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการในการฝึกอบรมของเกษตรกร อีกทั้งยังให้หน่วยงานที่ทำการฝึกอบรมได้ทราบประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพของเกษตรกรอีกด้วย

สมมติฐานของการวิจัย

ลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกร อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ขอบเขตและวิธีการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรของเกษตรกรอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ตัวแปรที่นำมาศึกษา มีดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ได้แก่ ปัจจัยต่อไปนี้คือ

- เพศ
- ระดับการศึกษา
- การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา
- ประสบการณ์ในการทำอาชีพการเกษตรจนถึงกระทั่งปัจจุบัน
- ความคาดหวังในประโยชน์ของการฝึกอบรม
- ระดับความเชื่อมั่นในการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรม

2. ตัวแปรตาม (Dependent variables)

ความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกร วัดโดยกำหนดระดับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็น 4 ระดับ ดังนี้คือ ต้องการมาก = 3 ต้องการปานกลาง = 2 ต้องการน้อย = 1 และ ไม่ต้องการ = 0

สาขาที่ฝึกอบรมแบ่งได้ดังนี้

- ด้านพืช (ข้าว อ้อย กระเทียม ถั่ว ไม้ผล ฯลฯ)
- ด้านสัตว์อื่น ๆ
- ด้านเครื่องทุ่นแรง
- ด้านปศุ
- ด้านการตลาดเกษตร
- ด้านการถนอมอาหาร
- ด้านอื่น ๆ

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ
(Independent Variables)

ตัวแปรตาม
(Dependent Variable)

-เพศ
-อาชีพ
-ระดับการศึกษา
-รายได้ในครัวเรือน
-ขนาดพื้นที่ถือครองที่ดิน
-การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา
-การได้รับข่าวสารทางการเกษตรทางสื่อต่างๆ
-ประสบการณ์ในการฝึกอบรมวิชาชีพการเกษตร
-ระดับความรู้
-ความคาดหวังในประโยชน์ของการฝึกอบรม

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านการเกษตรกรรมของเกษตรกร

นิยามศัพท์

การฝึกอบรมวิชาชีพการเกษตร หมายถึง การนำหลักสูตรการเกษตรมาฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรโดยเจ้าหน้าที่รัฐบาล โดยใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมแต่ละครั้งตั้งแต่ 1 ชั่วโมงขึ้นไป สาขาที่ฝึกอบรม ได้แก่ ด้านพืช (ข้าว อ้อย กระเทียม ถั่ว ไม้ผล ฯลฯ) ด้านสัตว์อื่น ๆ ด้านเครื่องทุ่นแรง ด้านปศุสัตว์ด้านการปราบศัตรูพืช ด้านการตลาดการเกษตร ด้านการถนอมอาหาร และ ด้านอื่นๆ...

ความต้องการฝึกอบรม หมายถึง ความต้องการในการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม โดยกำหนดความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. ต้องการมาก หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการในการฝึกอบรมในระดับมากโดยให้คะแนน เท่ากับ 3
2. ต้องการปานกลาง หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการในการฝึกอบรมในระดับปานกลางโดยให้คะแนน เท่ากับ 2
3. ต้องการน้อย หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการในการฝึกอบรมในระดับน้อยโดยให้คะแนน เท่ากับ 1
4. ไม่ต้องการ หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลไม่มีความต้องการในการฝึกอบรมโดยให้คะแนน เท่ากับ 0

รายได้ของเกษตรกร หมายถึง รายได้รวมทั้งหมดจากภาคเกษตร และนอกภาคเกษตรของครัวเรือนในรอบปีที่ผ่านมา

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม หมายถึง จำนวนครั้งต่อเดือนของเกษตรกรที่ได้พูดคุยเกี่ยวกับการเกษตรกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เช่น เกษตรอำเภอ ปศุสัตว์อำเภอ

ขนาดพื้นที่ถือครองที่ดิน หมายถึง จำนวนพื้นที่ทั้งหมดที่มีหน่วยวัดเป็นไร่ของเกษตรกร ทั้งที่เป็นของตนเอง หรือเช่าผู้อื่นทำในปีที่ผ่านมา

ระดับความเชื่อมั่นในการฝึกอบรมอาชีพเกษตร หมายถึง ระดับความเชื่อถือความมั่นใจในอาชีพเกษตรกรรมว่า จะทำให้ครอบครัวของตนมีความมั่งคั่ง มีรายได้พอเพียงต่อการเลี้ยงชีพ และปลดเปลื้องจากภาวะหนี้สิน